

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตน
ของ นายเจริญ ภัคดีธนากุล ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑๖/๒๕๕๕

เรื่องพิจารณาที่ ๑๒/๒๕๕๕

วันที่ ๒๗ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๕

ประเด็นวินิจฉัย

พระราชบัญญัติสภาพัฒนาการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง (๑) มีปัญหาความชอบด้วยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๓๐ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๒๐๗ วรรคหนึ่ง (๒) หรือไม่

ความเห็น

พิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๐ วรรคสอง เป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับคุณสมบัติของกรรมการการเลือกตั้งที่ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๒๐๗ วรรคหนึ่ง (๒) ซึ่งกำหนดคุณสมบัติของประธานศาลรัฐธรรมนูญและตุลาการศาลรัฐธรรมนูญไว้ว่า ห้ามมิให้เป็นกรรมการหรือที่ปรึกษาของหน่วยงานของรัฐมาใช้บังคับโดยอนุโลม เนื่องจากมีเจตนารมณ์ที่จะป้องกันมิให้กรรมการการเลือกตั้งมีการกระทำที่เป็นการขัดกันแห่งผลประโยชน์ หรือขัดแย้งกับอำนาจหน้าที่หลักของกรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งจะก่อให้เกิดสถานการณ์ขาดจริยธรรมยากต่อการตัดสินใจ หรือถึงกับขัดต่อการใช้อำนาจหน้าที่ในฐานะกรรมการการเลือกตั้ง

ส่วนพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง (๑) บัญญัติว่า ให้มีคณะกรรมการสรรหาทำหน้าที่สรรหาสมาชิกสภาพัฒนาการเมืองตามมาตรา ๗ (๒) และ (๗) ประกอบด้วย (๑) กรรมการการเลือกตั้งคนหนึ่งซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งมอบหมาย กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติคนหนึ่งซึ่งคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมอบหมาย ผู้ตรวจการแผ่นดินคนหนึ่งซึ่งผู้ตรวจการแผ่นดินร่วมกันมอบหมาย และตุลาการศาลปกครองสูงสุดคนหนึ่งซึ่งประธานศาลปกครองสูงสุดมอบหมาย เห็นได้ว่า พระราชบัญญัติสภาพัฒนาการเมืองบัญญัติให้ผู้แทนขององค์กรตามรัฐธรรมนูญจากหลายองค์กรเข้าร่วมเป็นกรรมการสรรหาสมาชิกสภาพัฒนาการเมือง บทบัญญัติตามมาตราดังกล่าวมีเจตนารมณ์เพื่อให้ได้บุคคลที่มีความเป็นอิสระและเป็นกลางทางการเมืองเข้ามา

ปฏิบัติหน้าที่สรรหาสมาชิกสภาพัฒนาการเมือง ตามมาตรา ๗ (๒) จำนวน ๑๖ คน และสมาชิก
ตามมาตรา ๗ (๓) จำนวน ๑๐ คน

สำหรับกรรมการสรรหาสมาชิกสภาพัฒนาการเมืองซึ่งเป็นตัวแทนจากคณะกรรมการการเลือกตั้งนั้น
พิจารณาแล้วเห็นว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจหน้าที่หลายประการตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๖
นอกจากอำนาจหน้าที่ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญมาตราดังกล่าวแล้ว คณะกรรมการการเลือกตั้งยังมี
อำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติตามบทบัญญัติของกฎหมายต่าง ๆ เช่น พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิก
สภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ เป็นต้น กล่าวโดยสรุป คณะกรรมการ
การเลือกตั้งมีอำนาจหน้าที่หลักในการจัดการเลือกตั้งทั้งสมาชิกรัฐสภา ผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิก
สภาท้องถิ่น รวมทั้งการสรรหาสมาชิกวุฒิสภาที่มาจากพรรคการเมืองตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๑๓
ถือได้ว่ากรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้ที่มีความรู้และความเชี่ยวชาญในด้านการจัดการเลือกตั้งและการสรรหา
บุคคลเข้าสู่ตำแหน่งสำคัญของชาติ ตลอดจนมีคุณวุฒิ วิทยุฒิ และความรู้ความสามารถเป็นที่ประจักษ์
เป็นที่ยอมรับนับถือในความเป็นกลางทางการเมือง การที่รัฐธรรมนูญมีบทบัญญัติห้ามกรรมการ
การเลือกตั้งเป็นกรรมการหรือที่ปรึกษาของหน่วยงานของรัฐ ก็เพื่อป้องกันมิให้เกิดความระแวงสงสัย
ในความเป็นกลางเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่และเพื่อให้มีเวลาทุ่มเทเสียสละทำงานตามอำนาจหน้าที่
อันเป็นภาระงานที่หนักอย่างเต็มความรู้ความสามารถ

ในส่วน of คณะกรรมการสรรหาสมาชิกสภาพัฒนาการเมืองนั้น ถึงแม้สถาบันพระปกเกล้า
จะมีสถานะเป็นหน่วยงานของรัฐ แต่คณะกรรมการสรรหาสมาชิกสภาพัฒนาการเมืองมิใช่คณะกรรมการ
ที่สถาบันพระปกเกล้าใช้อำนาจหน้าที่แต่งตั้งขึ้นเพื่อปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ของสถาบันพระปกเกล้า
คณะกรรมการนี้จึงมิใช่คณะกรรมการของหน่วยงานของรัฐ หากแต่เป็นคณะกรรมการที่แต่งตั้งโดยบทบัญญัติ
แห่งกฎหมายตามพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๑๑ เพื่อทำหน้าที่เฉพาะ
ในการสรรหาสมาชิกสภาพัฒนาการเมืองเป็นครั้งคราวไปเท่านั้น ทั้งยังเป็นการสอดคล้องกับแนวนโยบาย
พื้นฐานแห่งรัฐตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๗๘ (๓) ที่กำหนดให้รัฐจัดให้มีสภาพัฒนาการเมืองที่มีความเป็นอิสระ
ทั้งยังเป็นการส่งเสริมและให้การศึกษาแก่ประชาชนเกี่ยวกับการพัฒนาการเมืองและการปกครองระบอบ
ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รวมทั้งส่งเสริมให้ประชาชนได้ใช้สิทธิเลือกตั้ง
โดยสุจริตและเที่ยงธรรมตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๗ วรรคหนึ่ง (๕) ซึ่งเป็นภารกิจที่อยู่ในขอบอำนาจ

หน้าที่ส่วนหนึ่งของคณะกรรมการการเลือกตั้ง การที่พระราชบัญญัติสภาพัฒนาการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง (๑) บัญญัติให้กรรมการการเลือกตั้งคนหนึ่งซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้ง มอบหมาย เข้าเป็นกรรมการสรรหาสมาชิกสภาพัฒนาการเมืองด้วย จึงไม่เป็นการขัดหรือแย้ง ต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๐ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๒๐๗ วรรคหนึ่ง (๒) แต่อย่างไร

ดังนั้น จึงเห็นว่า พระราชบัญญัติสภาพัฒนาการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง (๑) ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๐ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๒๐๗ วรรคหนึ่ง (๒)

นายเจริญ ภัคดีธนากุล

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ